

Framtidsbonde = Samvirkebonde

Samvirke som organisasjonsform

HVA ER ET SAMVIRKE?
HVILKE FORDELER HAR EN SAMVIRKEBONDE?

Samvirke er en av flere måter å organisere økonomisk virksomhet på, og er et strategisk og forpliktende samarbeid mellom enkeltpersoner.

«Et samvirkeforetak er en selvstendig sammenslutning av personer som frivillig har sluttet seg sammen for å møte felles økonomiske, sosiale og kulturelle behov og ønsker gjennom en demokratisk styrt virksomhet som de eier i fellesskap.»

Samvirke som organisasjonsform har vært relativt ukjent, og kommer ofte i skyggen av den mer kjente organisasjonsformen AS. Dette til tross for at halvparten av alle nordmenn er medlemmer i et eller flere samvirkeforetak. Samvirke er en organisasjonsform som finnes over hele verden, innen flere sektorer og under ulike politiske og økonomiske regimer. Sammenligner vi samvirkebedrifter i forskjellige land og verdensdeler, finner vi store forskjeller i oppbygging og arbeidsmåte. Det er likevel tre grunnleggende krav som må være ivaretatt for en virksomhet som ønsker å kalle seg samvirke:

- Et samvirke må være medlemseid
- Et samvirke må være medlemsstyrt
- Et samvirke har som formål å levere medlemsnytte, det vil blant annet si at overskudd fordeles blant medlemmene på bakgrunn av omsetning gjennom foretaket

Ingen andre organisasjonsformer oppfyller disse kravene. De beskriver dermed et klart skille mellom samvirkeformen og andre organisasjonsformer, og kan tjene som definisjon av et samvirkeforetak.

Samvirkeprinsippene

- **Frivillig og åpent medlemskap:** Frivillig og åpent for alle som kan benytte deres tjenester, og som er villige til å akseptere ansvaret som følger av medlemskapet.
- **Demokratisk medlemskontroll:** Kontrollert av medlemmene, som deltar aktivt i fastsettelsen av retningslinjer og beslutninger. Medlemmene har lik stemmerett – ett medlem, en stemme.
- **Medlemmets økonomiske deltakelse:** Avkastningen på kapital i foretaket kommer medlemmene til gode, enten gjennom utvikling av foretaket eller går tilbake til medlemmene i form av fordeler, tilbakebetaling eller individuell kapital.
- **Selvstyre og uavhengighet:** Samvirkeforetak er selvstyrte organisasjoner med formål hjelp til selvhjelp, og de er kontrollert av sine medlemmer.
- **Utdannelse, opplæring og informasjon:** Samvirkeforetak sørger for utdanning og opplæring av medlemmer og tillitsvalgte, slik at de kan bidra effektivt til utviklingen av sine organisasjoner.
- **Samvirke mellom samvirkeforetak:** Samvirke tjener medlemmenes mest effektivt og styrker samvirkebevegelsen ved å samarbeide gjennom lokale, regionale, nasjonale og internasjonale organisasjoner.
- **Samfunnsansvar:** Samtidig med at det fokuseres på medlemmenes behov, arbeider samvirkeforetak for en bærekraftig utvikling av samfunnet gjennom retningslinjer som godkjennes av medlemmene.

TINE

TINE SA

SAMMEN SKAPER VI EKTE MATOPPLEVELSER FOLK VIL HA

TINE er din egen bedrift. Hovedformålet er å drive en effektiv, kvalitets- og markedsrettet næringsmiddelvirksomhet på samvirkemessig basis, som igjen gir deg som eier og medlem best mulig økonomisk resultat av din produksjon. TINE gir deg markedsrettet. TINEs formål er å oppnå høyest mulig råvarepris og markedsadgang for TINEs produkter.

Medlemskap i TINE gir:

- En trygg og forutsigbar avsetning av melka
- Et samvirke som arbeider for høyest mulig melkepris
- Tilgang til verdifull kompetanse i alle deler av melkeproduksjonen
- Et godt faglig og sosialt miljø i produsentlaget
- En gunstig startpakke som ny bruker
- Et samvirke som sikrer deg konkurransekraft og påvirkning videre i verdikjeden

«TINE sørger for at du får din rettfærdige andel av verdiskapningen!»

Plass ledig

TINE har plass for alle! Leverer du kumelk, geitemelk, økologisk melk eller driver med småskala står en plass åpen for deg i TINE. Som ny leverandør til TINE får du:

- Pristillegg på 12 øre pr liter melk i ett år
- 30 % rabatt ved kjøp av rådgivningstjenester i ett år
- Rabatt for Effektivitetsanalyse de to første årene som melkebonde

- Velkomstbesøk fra leder i produsentlaget og din nøkkelrådgiver
- Artikler fra TINE kolleksjonen, ft verdisjekk på kr 1.000
- Et faglig og sosialt fellesskap i ditt produsentlag

Lønnsomt fellesskap

Det er medlemmene som gjør TINE til et sterkt og slagkraftig konsern. Medlemmene er grunnlaget for selskapets markedsrettet og konkurransekraft. Vi har et eierstyrt demokrati, der medlemmene gjennom sitt eierskap kan påvirke beslutningene som TINE fatter. Produsentlaget er din nærmeste kontakt.

«Bruk din mulighet til å engasjere deg i et av Norges største merkevareselskap!»

Hvordan når jeg fram?

Medlemsorganisasjonen i TINE er bygd opp med produsentlagene som selve grunnpilaren. Dette er møtestedet for alle melkeprodusentene i TINE. Hvert produsentlag har et valgt Arbeidsutvalg med en leder. Leder i produsentlaget møter i regionmøtene. Vi har 5 regionmøter i TINE. Årsmøte er høyeste organ i TINE. Utsendinger til årsmøtet velges i årssamlingene. For kontakt – gå til medlem.tine.no under praktisk informasjon og finn kontaktopplysninger om tillitsvalgte i TINE.

Faglig rådgiving – tilpasset ditt behov

TINE har verdens mest skolerte rådgivere på fagområdet melkeproduksjon. Dyktige rådgivere tilbyr et skreddersydd rådgivningstilbud tilpasset ditt behov. Rådgiving tilbys innen:

- Melkekvalitet
- Helse
- Teknikk
- Fôring
- Økonomi
- Strategi
- Bygningsteknikk
- Avl

Les mer på våre nettsider medlem.tine.no.

Langsiktighet i samvirke

12.500 melkebønder er garantisten for et langsiktig norsk eierskap. Gjennom eierdemokratiet sikrer de at samvirkebedriften TINE ikke kan kjøpes opp eller flagges ut. Les mer på medlem.tine.no, praktisk informasjon og samvirke

Nærhet

Gjennom din Nøkkellrådgiver får du nærhet og kontakt med TINE. Dette er en del av det fellesfinansierte tilbudet som omfatter;

- TINE Medlemsbesøk – et årlig gårdsbesøk med fokus på mål og resultater i melkeproduksjonen
- TINE Gruppebesøk – en faglig møteplass der 5–10 produsenter møtes

Du når oss på telefon

Medlemstelefonen er kun noen få tastetrykk unna. Ring 815 02 000 og du rutes automatisk til den regionen du ringer fra.

«Det er vanlige melkeprodusenter som kjenner den samme hverdagen som deg som styrer TINE»

Nortura

NORTURA SA
FRA RÅVARER TIL MERKEVARER

Norturas formål – best mulig økonomi

Nortura har som formål å omsette medlemmenes slakt, egg, livdyr og ull slik at medlemmene får det best mulig økonomiske resultat av sin husdyrproduksjon.

Startpakke for nye brukere

Tilbud til deg som vil starte ny produksjon med Nortura som samarbeidspartner.

Slik skaper Nortura verdier for bonden

- Ingen enkeltfaktor er viktigere for bondens økonomi enn at markedet er i balanse
- Den jobben gjør ingen bedre enn Nortura

Kostnadseffektiv drift

- Kostnadseffektiv inntransport
- Gode planer og gode prognoser
- Kapasitetsutnyttelse hver dag og time
- Råd om hvordan du driver lønnsomt på gården
- Nortura har de beste rådgiverne på kjøtt- og eggproduksjon

Landbruk over hele landet

- Nortura er garantisten for at det er mulig å drive kjøtt- og eggproduksjon i hele landet
- Landbruk over hele landet er like viktig for store produsententer i sentrale strøk som for små produsenter i distriktene

*Høyest mulig
pris til bonden
– et marked i balanse*

En ekstra stemme i samfunnet

- Nortura eies av bønder, styres av bønder og har samme mål som bønder: Best mulig økonomi for bonden – på kort og lang sikt
- Sterke merkevarer – ingen over, ingen ved siden
- Gilde og Prior er kjøtt- og eggbransjens desidert sterkeste merkevarer
- Bonden sikrer seg sin del av verdiskapingen ved å eie merkevaren og industri- og foredlingsleddet

Norturas nybruker-pakke

Oppstart av ny produksjon, enten du begynner helt fra grunnen av eller overtar en eksisterende virksomhet, er spennende og utfordrende både faglig og økonomisk. Nortura har derfor utarbeidet et tilbud til deg som starter ny produksjon.

Nybruker-pakken tar først og fremst sikte på å få deg med på laget, slik at vi sammen kan skape en verdikjede der vi produserer de riktige produktene i riktig mengde til rett tid. For Nortura er det viktig å dele verdiskapingen mest mulig rettferdig mellom alle i verdikjeden, uavhengig av hvilken rolle man spesialisere seg på. Spesialisering blir nødvendig. Man må være god på det man driver med. I tillegg må leddene i verdikjeden samhandle og ta ansvar for hverandre.

Tilbudet i Norturas nybruker-pakke består av:

Tilpasset rådgiving og oppfølging

Rådgiving er en av de viktigste innsatsfaktorene i produksjonen. Som ny produsent er det spesielt viktig å kunne ta del i andres erfaringer. Nortura har de beste rådgiverne i landet. Som nystartet produsent med medlemskap i Nortura, tilbyr vi deg tilpasset rådgiving og oppfølging i to år.

Ekstra pris i oppstartperioden*

Økonomien i en oppstartperiode kan være utfordrende. Nortura tilbyr derfor en tilleggspris på 2 prosent av avregnet verdi i to av de tre første driftsårene (du velger selv hvilke år). Tillegget vil bli betalt ut etterskuddsvis for hvert av årene.

E-postgruppe for nybrukere

Som nybruker vil du kunne delta i en e-postgruppe som driftes av en av Norturas erfarne fagfolk. Her kan du drøfte problemstillinger og dele erfaringer med andre.

Andre tilbud avhengig av produksjon

Du vil få tilbud om andre tjenester, som for eksempel:

- Rabatt ved deltagelse på fagkongresser og fagmøter
- Prioritet ved kjøp av avlssdyr
- Veterinærtjenester
- Fjørveskole
- Refusjon av frakt og provisjoner
- Andre tilbud avhengig av hvilken produksjon du starter opp

Om ordningene

Vi har her beskrevet tilbudet du som nystartet produsent får fra Nortura. Du kan velge om du vil gå inn på alle ordningene i nybruker-pakka, eller bare de som passer deg best.

Følg oss på weben

Moderne bønder møtes på weben, og Nortura har utviklet en fyldig nettside for sine medlemmer. Gjør deg kjent med de ulike dyreslagsidene og menyene som kan være aktuelle. Som Norturamedlem får du tilgang til 2000 artikler

- Fagstoff/temaark (beskyttet område)
- for/direkteleveringsskjema
- Våre rådgivingstilbud og oversikt over alle rådgivere
- Visningsfjøs for sau, RFID-merker, dyrevelferd på gris (sjekklister) osv.
- Hvert dyreslag har sin egen menyoppbygging
- Du kan abonnere på nyheter på ønsket dyreslag

det vi krever av deg, er at du har medlemskap i nortura og leverer hele din produksjon til oss.

* Nortura stopper nye avtaler på nyetableringer av egg og gris fra 1. januar 2014, men pristillegg for eiendomsoverdragelser/generasjonsskifte gjelder fortsatt.

Felleskjøpet

FELLESKJØPET
LEVENDE OPPTATT AV DET

Felleskjøpet er hovedleverandør av blant annet såvarer, fôr og maskiner til norsk landbruk. 43 000 medlemmer, og mer enn 100 avdelinger spredd over hele landet gjør oss til en aktiv støttespiller for bonden og for levende norske bygder.

Vår formålsparagraf er; Felleskjøpet Agri skal styrke medlemmenes økonomi på kort og lang sikt.

Medlemskap i Felleskjøpet

Som medlem i Felleskjøpet Agri blir du medeier i en sterk innkjøpsorganisasjon, opprettet, eid og styrt av bønder. Formålet med virksomheten er å gi deg som medlem en økonomisk gevinst – både på kort og lang sikt. Felleskjøpet er en demokratisk organisasjon som gir mulighet for innflytelse og medbestemmelse.

Lokal tilstedeværelse

Felleskjøpet er eneste totalleverandør til landbruket med over 100 avdelinger og samarbeidende lag over hele landet til å betjene deg som medlem/kunde.

Tlf. 03520

www.felleskjopet.no Her finner du Min side, fagstoff, fagartikler, priser og nettbutikk.

Mentorordning for deg som ny

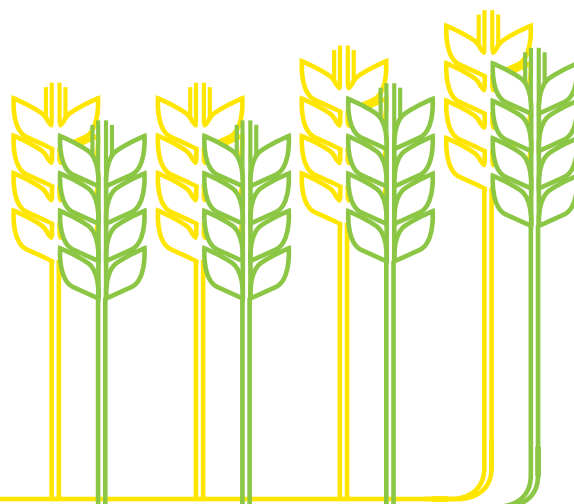
Som ny medlem i Felleskjøpet får du tildelt en mentor som hjelper deg med faglig oppfølging, råd og støtte tilpasset din produksjon som fôring, grasdyrking, korndyrking, mekanisering, bruk av maskiner og utstyr eller kreditt/likviditet. Vi tar deg som ny bonde på alvor, her får du mulighet til å dele din kunnskap med andre bønder og fagstaben i Felleskjøpet.

Etableringsbonus for deg som ny/ung bonde

Du får 1,5 % rabatt (etterbetalt pr. år) på alt du handler i Felleskjøpet de tre første driftsårene. Avtalen inngås innen ett år etter overtakelse/forpaktning har skjedd.

Medlemsbladet Samvirke

Her finner du gode fagartikler, næringspolitiske kommentarer, produktnyheter og annet aktuelt fagstoff. Samt innstikk av Akkurat Nå, produktkatalog til deg som proffbruker/bonde.

Stipendordning for deg som innovativ bonde

Som medlem i Felleskjøpet kan du søke på et stipend som er tilgjengelig for deg som innovativ bonde. Det skal bidra og stimulere til nytenkning innen landbruket med sikte på nye muligheter og økt nyskapning.

Finansieringsordning på gjødsel og såkorn

Felleskjøpet har i samarbeide med Landkreditt Bank utarbeidet en finansieringsordning for gjødsel og såkorn. Dette er et enkelt finansieringsopplegg med gunstige renter.

Landbrukets fordelsprogram

Som medlem i Felleskjøpet får du tilgang til en av landets beste rabattavtaler. Gjennom Agrol får du rabatter på en mengde aktuelle varer og tjenester som er skreddersydd for deg som bonde. Du kan gå inn på www.agrol.no, ringe 81524765 eller sende epost til post@agrol.no

Forskning og utvikling

Felleskjøpet Fôrutvikling driver forskning og utvikling av fôrmidler til husdyr og kjeledyr. Vi er godt anerkjente og jobber nær opptil andre forskningsmiljøer i Norge og ute i Europa. Graminor driver forskning, utvikling og framforedling innen plantekultur.

Dette er viktige områder som har høy prioritet i Felleskjøpet og som vi også i framtiden vil satse på.

Medlemsbonus og tildeling til medlemskapitalkonti

Dersom driftsresultatet gjør det mulig, kan Årsmøtet vedta å utbetale medlemsbonus. Dette gis som en prosentandel av det enkelte medlem sitt kjøp i Felleskjøpet og Felleskjøpets varer hos samarbeidende lag. Det gis også bonus på kornleveranser. Årsmøtet kan også på tilsvarende grunnlag fastsette beløp til det enkelte medlem sin medlemskapitalkonto.

Våre verdier gir trygghet

KVALITET – skal gjenspeiles i alle produkter og tjenester vi tilbyr deg som bonde

KOMPETANSE – du skal føle deg trygg på at du får faglige råd som gir deg fordeler i din produksjon

ENGASJEMENT – våre ansatte er levende opptatt av deg som bonde

LANDKREDITT SA
NORGES ENESTE SAMVIRKEEIDE BANK

Alle som har landbrukslån, gårdskreditt eller driftskreditt i Landkreditt Bank er medlem i samvirket Landkreditt SA. Medlemskapet følger låneforholdet, og Landkreditt SA er eid av om lag 10.000 medlemmer over hele landet. Landkreditt Bank retter sin hovedvirksomhet mot norsk landbruk og personmarkedet. Landkreditt SA er medlem av Norsk Landbrukssamvirke.

Lokal tilstedeværelse – med bankmøter ved kjøkkenbordet

Vi har fire distriktssjefer innen landbruk. Dette gjør det enkelt å treffe oss der du bor. Med distriktssjefene møter vi landbrukskundenes behov og ønske om å treffe banken ansikt til ansikt når det er snakk om utbygging, eiendomsoverdragelse eller andre prosjekter. Ta kontakt med våre distriktssjefer for å avtale et bankmøte ved kjøkkenbordet!

Lars Erik Lundby

Distriktssjef for
Hedmark og Oppland

Tlf: 488 98 672
E-post: Lars.Erik.Lundby@landkredittbank.no
Kontor: Gjøvik

Thomas Engan

Distriktssjef for
Trøndelag

Tlf: 905 87 931
E-post: Thomas.engan@landkredittbank.no
Kontor: Trondheim

Peder Skåre

Distriktssjef for
Rogaland

Tlf: 911 01 528
E-post: Peder.skare@landkredittbank.no
Kontor: Forus (Stavanger)

Vuong Lu

Distriktssjef for Oslo/
Akershus, Østfold,
Vestfold og Buskerud

Tlf: 414 20 606
E-post: Vuong.Lu@landkredittbank.no
Kontor: Oslo

Bankproduktene du trenger

Landkreditt er opptatt av rekruttering til landbruksnæringa, og har en rekke produkter tilpasset de som ønsker å bli bønder, med fordelaktige priser og betingelser. I tillegg har vi full bredde av bankproduktene du trenger i hverdagen. Du kan lese mer om våre betingelser og priser på landkredittbank.no

Generasjonsskiftelån

Er du 45 år eller yngre og i ferd med å etablere deg som bonde, hjelper vi deg! Vi har Norges fremste kompetansemiljø innen landbruksfinansiering. Generasjonsskifte er satt sammen av gode banktjenester og finansiell rådgivning som skal gjøre etableringen og overtakelsen enklere. Du får blant annet ekstra gode vilkår på pantelånet de tre første årene og slipper tinglysningsgebyr.

Alle som har landbrukslån hos oss blir medlem i samvirket Landkreditt.

Betingelser

- En av låntakerne må være 45 år eller yngre
- Gjelder ved kjøp av landbruks- eller skogsbrukseiendom, samt kjøp av driftsløsøre
- Du må være i ferd med å etablere deg som gårdbruker, eller ha etablert deg det siste året
- Lånebeløpet må være minimum 500.000 kroner
- Du må benytte Landkreditt Bank som din primære bankforbindelse
- Du må ha driftskreditt hvis det er grunnlag for det, på minimum 50.000 kroner

Boligsparing for unge (BSU)

Du kan spare 25.000 kroner i året, og få skattefradrag på det du sparer. Det gjør Boligsparing for ungdom (BSU) til en av de gunstigste måtene du kan spare på. BSU kan brukes til å kjøpe landbrukseiendom, så lenge den har en bolig.

- Spar inntil 25.000 kroner per år og 200.000 kroner totalt
- Du får 20 % skattefradrag på sparebeløpet. Det vil si inntil 5.000 kroner i året

Gårdssparing for unge (GSU)

Unge som skal kjøpe egen gård må ha muligheten til å spare opp tilstrekkelig egenkapital. Derfor velger vi å tilby Gårdssparing for unge (GSU) med en rente som er betydelig over normale rentesatser for innskudd på denne størrelsen. GSU gir i kombinasjon med BSU mulighet for å sette inn opptil 450.000 kroner til gode renter. (Oppsparte renter kommer i tillegg). GSU-konto gir ingen skattefradrag.

Du kan spare på GSU-konto fra du er 18 år og hvis det er behov for det, fortsette ut det året du fyller 45 år.

- Spar inntil 30.000 per år og 250.000 totalt
- Du må ha BSU hos oss for å åpne GSU

Driftskreditt

Driftskreditten er en konto for daglige inn- og utbetalinger for deg som driver gård. Størrelsen på kreditten bestemmes ut fra leveransene, og du kan søke om inntil 40 % av brutto vareleveransen. Kontoen får en avtalt kredittramme, og varemottakere setter produsentoppgjørene inn på denne kontoen. Vi tar sikkerhet i dine vareleveranser til mottakere som er med i driftskredittordningen. Kredittramme til den daglige driften

- Sikkerhet i leveranser
- Gebyrfri bruk av kortet knyttet til kontoen
- Du betaler kun renter av det beløpet du har brukt.

Dagligbank

Vi har alle dagligbankproduktene du trenger, lett tilgjengelig via mobil- nett- og brettbank. Våre bankkort er gebyrfrie å bruke, både i Norge og utlandet. Les mer om våre dagligbankprodukter på [Landkredittbank.no](http://landkredittbank.no).

EN AVGJØRENDE FAKTOR FOR NORSK LANDBRUK? KAMPEN I VERDIKJEDEN: LANDBRUKSSAMVIRKETS POSISJON I MAKTKAMPEN

Innen jordbruket har det vært svært vanlig med ulike former for organisert samarbeid mellom bønder. Utgangspunktet for etableringa av landbrukssamvirke var at bøndene organiserte seg for å stå sterkere i markedet. Dette førte til mer forutsigbarhet for bøndene både med tanke på sikker avsetning av råvarer, god tilgang på innsatsfaktorer og økonomi.

Før etableringa av landbrukssamvirkene forhandlet bonden direkte med oppkjøpere og leverandører av innsatsfaktorer. Disse satt med makta, og bonden sto «med lua i handa», mer eller mindre prisgitt motparten. Det er for så vidt den samme maktkampen bonden er involvert i i dag, som eier av landbrukssamvirkets foredlingsindustri. Maktkampen er flyttet til en annen arena, og utspilles i de årlige prisforhandlingene mellom foredlingsindustrien og dagligvarekjedene. For bonden som råvareprodusent er utfallet av denne kampen viktig fordi den vil påvirke bondens økonomi direkte, akkurat på samme måte som da bonden selv sto i kampen. På samme måte jobber samvirkene som leverer innsatsfaktorer, enten det er kraftfôr, maskiner og utstyr eller finansielle tjenester for trygg og god tilgang på disse varene, til best mulig pris.

Utviklingen i dagligvaremarkedet, som har endt opp med fire store dagligvarekjeder, har medført en sterk maktkonsentrasjon. Denne maktkonsentrasjonen svekker bondens andel av den totale verdiskapningen innenfor produksjon og omsetning av matvarer. Dersom bondens posisjon ikke skal svekkes ytterligere, er det svært viktig at samvirkets rolle og tungde som forhandlingsmotpart i prisforhandlingene opprettholdes. Det betyr i praksis at samvirket vil være avhengig av å være mottaker av en vesentlig andel av råvarene fra det norske jordbruket. Det er disse råvarevolumene som sikrer samvirkets

foredlingsorganisasjoner makt i prisforhandlingene med dagligvarekjedene. Disse volumene kan være sikret ved at den enkelte bonde velger samvirke som sin varemottaker. For å få til det må samvirkeorganisasjonene agere slik at de blir foretrukket som varemottaker av bønder med ulik produksjon, størrelse og geografisk plassering.

Samvirke er landbrukets store Kinderegg; Samlet opptreden gjør oss i stand til å gi en høy råvarepris, gjennom industrien får vi del i avkastningen videre i verdikjeden og samtidig er vi med å bygge næringsmiddelindustri og framtidig melkepris.

Trond Reierstad, Styreleder i TINE SA

Den langsiktige bonden er Samvirkebonde.
Felleskap gir alltid uttelling i et moderne samfunn.

Einar Enger, Styreleder Felleskjøpet SA

Det er ikke samvirkeorganiseringen i seg selv, men råvarestyrken gjennom stor oppslutning, som gir bonden makt gjennom samvirke. Jo friere markedet utvikler seg, desto større betydning får dette.

Sveinung Svebestad, Styreleder Nortura SA

Alle samvirkeforetak er opprettet med et klart formål, et strategisk oppdrag der brukernytte og eierstyring er fundamentet. Et eierstyrt samvirkeforetak som leverer brukernytte i henhold til det strategiske oppdraget blir også et sterkt foretak og godt redskap.

Knut A. Nordmo, Styreleder Landkreditt SA

